

Parlamentaris grischuns vesan Cassis quasi sco in dals ses

Reacziuns suenter l'elecziun dal cussegl federal

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ Dus na tradeschan betg tgi ch'els han sustegni e quatter parlamentararis grischuns han vuschà per Ignazio Cassis. Tuts sa mussan «cuntent» fin «cuntentischem» da sia elecziun. Sco Tessinai haja el ina buna sensibilitad per ils problems da la periferia. Dad «ina pitschna surpraisa» discorra *Heinz Brand* (pps). El haja spetgà quest'elecziun, dentant pir en il terz scrutini. A tgi ch'el ha dà la vusch na vul il cusseglier naziunal betg dir. El since rescha dentant d'esser cuntent: Cun Cassis hajan ins in cusseglier federal ch'encunuschia profundamain il sectur da sanadad e procuria per soluziuns. Plinavant haja la pps gia adina crititgà che la regenza politiseschia memia savens da vart sanestra u dal center. Uss midia il vent. Plina-

vant chapeschia il Tessinai era meglier ils giavischs dal Grischun talian.

Semadeni: «Il sez talian»

«Jau hai lavurà sis onns en la gruppa parlamentara «italianità» cun *Ignazio Cassis*, di *Silva Semadeni* (ps). «Jau sun segira ch'el daventa in bun cusseglier federal.» En ses pled suenter l'elecziun n'haja el betg emblidà il Grischun talian ed ils Rumantschs. «Quai ma para in bun segn per l'avegnir da noss pajais pluriling.»

Ella avess en sazez gugent vuschà per ina dunna conceda la cussegliera naziunala. Ma perquai che la pld tessinaisa n'haja purtà nagina dunna e perquai ch'i saja uss stà il mument ideal da vegnir cun ina persuna da la Svizra taliana, saja ella sa decidida dad eleger Cassis. La Romandia saja represchentada bain avunda cun dus commembers e la

Ils parlamentararis grischuns en las chombras a Berna èn cuntents cun l'elecziun dad Ignazio Cassis.

KEYSTONE

Duessan ils Rumantschs pretender ina represchentanza?

CUN STEFAN ENGLER HA DISCURRÌ
CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ La Svizra taliana ha ier cuntanschi sia finamira e metta suenter 18 onns puspè in cusseglier federal – igl otgavel. Ils Rumantschs han fin uss gi cun Felix Calonder be in represchentant, numnadamain dal 1913 fin il 1920. Cusseglier dals chantuns Stefan Engler è da l'avis ch'ils Rumantschs dastgassan pretender suenter mintga generaziun in cusseglier federal u ina cussegliera federala.

Dapi che Flavio Cotti ha bandunà la regenza han ils Tessinai fatg in lobing intensiv per in nov cusseglier federal. Duessan ils Rumantschs era far quai?

Stefan Engler: Cumpareglia cun il Tessin essan nus forsa schon memia modest e nus ans tegnain enavos me-

mia fitg - era cun pretender represchentants da muntogna. Igl è dad ina vart ina dumonda linguistica, ma era da represchentants da muntogna.

Duessan ils Rumantschs insister?

Jau manegel ch'ils Rumantschs han il dretg da pretender da temp en temp ina represchentaziun. Aritmeticamain forsa suenter mintga generaziun, circa mintga trenta u quarant'onns.

En gliez cas fissi uras da puspè eleger in Rumantsch?

Gea, pertge betg. Ma sez na fatsch jau nagins plans da daventar cusseglier federal. Quai na pon ins era betg planisar. Ins vesa gist cun l'elecziun dad Ignazio Cassis: La constellaziun sto esser buna, uschiglio na grategi betg. Il meglier èsi da far nagins plans.

Svizra tudestga haja gia quatter sez. «Quai è propi stà il sez per la Svizra taliana.»

Maiorità da la pcd

Gia baud è *Martin Candinas* (pcd) sa decida da sustegnair il candidat tessinai «ord persvasiun ch'ins sto suenter 18 onns puspè resguardar la Svizra taliana». I giaja per la coesiun naziunala, di il politicher sursilvan. El saja adina stà encunter dad augmentar il dumber da la regenza sin nov cussegliers federals cun l'argument ch'il Tessin haja lura ina meglra schanza. Uss sa mussia ch'il parlament haja la bunaveglia da resguardar las minoritads dal pajais. «Quai è ina da las grondas fermezzas che nus avain.» Candinas è persvadi ch'ina maiorità da sia fracziun ha elegi Cassis e ch'el saja perquai vegni elegi gia en il segund scrutini.

Era Stefan Engler ha elegi il Tessinai. «Jau crai ch'il Grischun profitessa da quest'elecziun. Ignazio Cassis vegn d'in chantun che ha sumegliantas structururas economicas e zonas periferas. Entras quai ha el ina tschercha sensibilitad per tals basesegn.»

Decisiv: «L'experientscha da Cassis»

Era *Martin Schmid* (pld) sa referescha sin il secret electoral e na vul betg dir tgi ch'el ha elegi. Ma el è cuntent: «Ignazio Cassis sa preschenta sco personalitad ideala per vegnir en il cussegl federal, betg mo pervi da sias cumpetenzas, mabain era perquai ch'el represchenta statalpoliticamain ina regiun ch'è dapi 18 onns betg pli stada represchentada en la regenza dal pajais. Per mai è quai stà in'impurtanta raschun ch'il Tessin vegn puspè ina giada en roda.»

Schmid na crai betg che quest'elecziun saja stada influenzada dad eventualas vacanzas dal proxim temp en il cussegl federal. La pld haja proponì trais candidats fitg qualifitgads. La finala sajan stadas decisivas l'experientscha da Cassis sco schef da fracziun, tut ses onns en il cussegl naziunal ed il davos sa chapescha sia derivanza.

Campell elegia auter che la pbd

«Cassis è creschì si en lieus perifers e quai è impurtant», di *Duri Campell* (pbd). «Quai ch'ins ha emprendì sco uffant, prend'ins adina cun sai.» I saja ina schanza per lieus perifers ch'ina tala persuna saja uss en il cussegl federal. «Jau hai vuschà per Cassis perquai ch'el è datier dal chantun Grischun», di il cusseglier naziunal. La maiorità da ses collegas da partida han dentant tschernì *Pierre Maudet*.

«Grazie, grazia fitg, merci, danke!»

In Ignazio Cassis commovì tegna in pled quadriling e dat respostas a la pressa

DAD ALINA MÜLLER / ANR

■ I n'era betg propi ina surpraisa: elegi sco nov cusseglier federal cun 125 vuschs è Ignazio Cassis. Durant ses pled d'inauguraziun è el era sa drizza directamain a la Rumantschia ed offrì il maun als sanesters. Era durant la suandanta conferenza da pressa è el sa dà collegial. Ma ina dumonda ha tutta vilentà el in zichel. A bunura saja el entrà en Chasa federala cun la speranza, ma fin a l'ultima minuta senza tschertez-

za da vegnir elegi. E tutina ha Cassis suenter be dus scrutinis pudì tegnair ses pled d'inauguraziun. Suenter 18 lungs onns d'absenza, sesa la Svizra che pensa, discorra e siemia per talian danovamain en il cussegl federal, di Cassis cun superbia. Bunamain senz'accent sa drizza el era a la Svizra rumantscha: «Charas amias e chars amis da la Rumantschia, jau sun fitg cuntent oravant tut per la represchentaziun dal Grischun talian. En quest context vi jau però era drizzar l'attenziun sin la minorità rumantscha en noss pajais.»

Respectar autras opiniuns

El fetschia tut il pussaivel per betg dischillusiunar els, empermetta Cassis a tut ils 125 parlamentararis ch'han votà per el. El respectia però er quels che n'han betg dà la vusch ad el. Quai haja per el ina gronda valur pertge er quels ch'han avis divers dals ses, hajan tutina finamiras per la Svizra che sumeglian a las sias. Respect saja per el sco represchentant da la pld en mintga cas fitg impurtant. Quai saja numnadamain la quintessenza da la libertad. Per demonstrar quai citescha

Cassis la marxista Rosa Luxemburg: «La libertad è adina la libertad da quels che pensan auter». Cun quest gest ha el emperuvà da far in pass en direcziun dals sanesters.

Il nas plain da sa giustifitgar

Durant la conferenza da pressa han dus schurnalists vuli savair, tge ch'el sco Tessinai sappia contribuir en il cussegl federal. Quai dumondian tuts schon dapi tut ils trais mais da ses cumbat electoral,

constatescha el in zich grittentà. Nagin vegniss sin l'idea da dumandar insatgi da la Svizra tudestga tge ch'el sco represchentant da lezza portia per qualitads en il cussegl federal. «Evidentamain suenter che insatgi ha vivi 56 onns en ina minorità dad uffant enfin cussegl federal sa quel tge ch'i vul dir d'esser ina minorità, sa quel tge ch'i vul dir da viver en ina regiun da cunfin, sa quel tge ch'i vul dir d'avair emozziuns ch'els auters na chapeschan betg», respunda Cassis anc a moda concilianta.

Il nov commember dal cussegl federal dat pled e fatg a la pressa.

FOTOS KEYSTONE

Ignazio Cassis durant ses pled suenter sia elecziun sco nov cusseglier federal.